GELENEKSEL SPORLAR – OYUNLAR SEMPOZYUMU

(INTERNATIONAL TURKISH FOLKS TRADITIONAL SPORTS – GAMES SYMPOSIUM)
(МЕЖДУНАРОДНЫЙ СИМПОЗИУМ "ТРАДИЦИОННЫЕ ИГРЫ И СПОРТ ТЮРКСКИХ НАРОДОВ")
(ЭЛАРАЛЫК СИМПОЗИУМ. "ТҮРК ЭЛДЕРИНИН САЛТТУУ ОЮНДАРЫ ЖАНА СПОРТУ")

08-10 ARALIK / DECEMBER / ДЕКАБРЯ 2017 – KAHRAMANMARAŞ

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi

TİKA

MUS ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ

SEMPOZYUM TARİHİ
08-10 ARALIK 2017

BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

http://tuhageso.alparslan.edu.tr E-mail: turkhalkoyunlari4@gmail.com

INTERNATIONAL TURKISH PEOPLE TRADITIONAL GAMES - SPORTS SYMPOSIUM

Эл аралык симпозиум “Түрк элдеринин салттуу оюндары жана спорту”

Международный симпозиум “Традиционные игры и спорт Тюркских народов”

ULUSLARARASI TÜRK HALKLARI GELENEKSEL OYUNLAR - SPOLAR SEMPOZYUMU

BİLDİRİLER KİTABI

6

Kongre Tarihi

8-10 Aralık 2017

Editors / Editörler

Dr. Mehmet TÜRKMEN, Dr. Osman İMAMOĞLU, İbrahim ÖZDEMİR

Framers of Publication / Yayına Hazırlayanlar

Drt. Levent CEYLAN, Mehmet CANLI, Drt. Ayça GENÇ,

ISBN: 978-605-4996-53-7

Aralık, 2017, Muş - Kahramanmaraş

Web Sayfaları:

Kongre Anasayfa

Kahramanmaraş Belediyesi Duyurusu

Manas Üniversitesi Duyurusu

INTERNATIONAL TURKISH PEOPLE TRADITIONAL GAMES - SPORTS SYMPOSIUM

Эл аралык симпозиум “Түрк элдеринин салттуу оюндары жана спорту”

Международный симпозиум “Традиционные игры и спорт Тюркских народов”

SUNUŞ

Değerli Bilim Adamları ve Meslektaşlarım;

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (**KMBB**) bundan önce TUBİTAK onaylı 2012, 2014, 2016 olmak üç yıl “Uluslararası Geleneksel Oyunlar ve Sporlar Sempozyumu” düzenlemiştir. Bu yıl dördüncüsü olacak olan sempozyum, TİKA, Kırgızistan–Türkiye Manas Üniversitesi (**KTMÜ**) ve Muş Alparslan Üniversitesi **(MŞÜ**)’nin katkılarıyla **“Uluslararası Türk Halkları Geleneksel Sporlar - Oyunlar Sempozyumu” 8-10 Aralık 2017** tarihlerinde Kahramanmaraş’ta yapılacaktır.

Ayrıca KTMÜ aynı isimle 2014 ve 2016 yıllarında iki defa uluslararası sempozyum düzenlemiştir. Dolayısıyla KMBB'nin yamış olduğu üç uluslararası sempozyumda da bilim kurulu ve tertip komitesi başkanlığını yapan ve de TUBİTAK onayını alan olarak, bunlarla birlikte KTMÜ’nin iki organizasyon komitesinde de yer almış ve bugün bu üniversitenin bir öğretim üyesi olarak; düzelenen bu uluslararası sempozyum kitabının “**6. Uluslararası Türk Halkları Geleneksel Sporlar - Oyunlar Sempozyumu**” olarak yayınlamayı uygun görmekteyiz.

Binicilik, atıcılık ve güreş sporlarının Türk spor kültüründe zengin bir geleneğe ve de engin bir tarihe sahip oldukları bilinmektedir. Bunların dışında çok sayıda geleneksel zekâ ve çocuk oyunları da bulunmaktadır. Bu spor - oyunlar Türk bozkır yaşamına uygun, milli irade ve niteliklerine göre ortaya çıkmış, Türk halklarının sosyal-kültürel yapı ve yaşayışlarında mühim bir yer teşkil etmiştir. Tüm dünyada spora olan ilgi her gün biraz daha artmakta ve bir takım geleneksel sporlar modern olimpiyatlara sokulmaktadır. Bu bağlamda geleneksel sporlara da ilgi artmaktadır. Tamamıyla maddi manevi milli kültür ürünümüz olan bu spor - oyunları görmezden gelip kayıt altına almadığımız zaman bunlar bizim değerlerimiz değildir. O zaman başka halklar bu sporları kendi kültürlerinin ürünleri gibi uluslararası sahalara taşımaktadırlar.

Bilindiği gibi küreselleşme tazyikleriyle birlikte her gün milli kültür halkasından biri kopup gitmektedir. Geleneksel sporlarda bundan kendisine düşen payı fazlasıyla almaktadır. Milli kültürün ürünleri olan bu oyunların birçoğu unutulmuş, bir kısmı unutulmaya yüz tutmuş, Türkiye de çok az bir kısmı ise suni teneffüsle zor yaşayabilmektedir. Bu durum telafisi mümkün olmayan birçok kaybı beraberinde getirmekte, konu hakkında çalıma alanı daralmakta ve akademik derinleşme imkânı kalmamaktadır. Ancak Orta Asya ve Sibirya Türk halklarında geleneksel oyunlarının birçoğu kendisi kalabilmiştir.

Sempozyumun Amacı: Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi bünyesinde bu yıl **“Geleneksel Oyunlar ve Spor Araştırma ve Uygulama Merkezi (GOSAM)”** kurmuştur. Türk dünyasında bir ilk olan bu Merkez, Türk halklarının geleneksel spor ve oyunlarını detaylı bir şekilde ele alarak bilimsel olarak inceleyecek, çağdaş şartlar doğrultusunda varlıklarının devam ettirilmesini sağlamak ile ilgili konuları araştıracaktır. Bu bağlamda;

Sempozyum konusuyla ilgili uzmanların bir araya gelmesine, bilgi üretimine, mevcut bilgilerin yeni bakış açılarıyla değerlendirilmesine vesile olacak ve bildiriler basılarak bilim dünyasının ifadesine sunulacaktır. Kahramanmaraş’taki sempozyuma bildiri ile katılmanızı bekler, saygılar sunarız.

Düzenleme Kurulu Adına; **Dr. Mehmet TÜRKMEN**

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Osman Aşkın BAK, T. C. Gençlik ve Spor Bakanı;

Prof. Dr. Düsen KASEINOV, Kazakistan Kültür Bakanı ve TURKSOY Genel Sekreteri**;**

Vahdettin ÖZKAN, Kahramanmaraş Valisi;

Fatih Mehmet ERKOÇ, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı;

Prof. Dr. Sebahattin BALCI, Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü;

Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT, Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü**;**

Prof. Dr. Fırat PURTAŞ, Gazi Üniversitesi & TURKSOY;

Prof. Dr. Asılbek KULMİRZAYEV, Manas Üniversitesi Rektör Vekili;

Bilal ERDOĞAN, Dünya Etnospor Konfederasyonu Genel Başkanı;

Rodika Maria YAKŞİ, Dünya Güreş Birliği (UWW) Yönetim Kurulu;

Ömer Faruk ÖZ, Malatya Milletvekili (Eski) & Ata Sporları Vakfı Başkanı;

Dr. Hakan KAZANCI, Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu (TGSDF) Başkanı;

Musa AYDIN, Türkiye Güreş Federasyonu Başkanı;

Erlen OSPANOV, Kazakistan Ulusal Sporlar Birliği Asbaşkanı;

Dr. Almazbek KASENOV, Kırgızistan Milli Sporlar Federasyonu Başkanı;

Kulboldu İSAEV, KG Gençlik Beden Eğitimi ve Spor Bakanlığı, Milli Sporlar Müdürlüğü;

Ömürbek TABIŞEV, KG Geleneksel Oyunlar ve Spor Federasyonu.

SEMPOZYUM DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. BALCI, Sebahattin – Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü;
Prof. Dr. POLAT, Fethi Ahmet – Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü;
Prof. Dr. DEVECİ, Durmuş - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörü;
Prof. Dr. YILDIZ, Âlim– Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü;
Prof. Dr. BISSENOV, K. Aldabergenuli - Kazakistan Kızılorda Üniversitesi Rektörü;
Prof. Dr. ERDOĞAN, İbrahim– Muş Alparslan Üniversitesi Rektör Yrd.;
Prof. Dr. GÜNAY, Mehmet – Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Dekanı;
Prof. Dr. KARANASTAS, Olga R. – Moldovya Üniversitesi Tarih Bilimi Enstitüsü;
Prof. Dr. KİNEYEV, Akai – Rusya Federasyonu Gorno – Altaisk Üniversitesi;
Prof. Dr. KULMİRZAYEV, Asılbek - Manas Üniversitesi Rektör Vekili;
Prof. Dr. ÖĞÜLMÜŞ, Selahattin - Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi;
Prof. Dr. PURTAŞ, Fırat –Gazi Üniversitesi &TURKSOY;
Prof. Dr. SARALAEV, Marat K. - Kırgızistan Devlet Üniversitesi FKSA Dekanı;
Prof. Dr. TAMER, Kemal - Gazi Ünv., Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Başkanı;
Prof. Dr. TÜZER, Abdullatif – Muş Alparslan Üniversitesi Rektör Yrd.;
Prof. Dr. YILDIRAN, İbrahim – Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi;
Prof. Dr. ZAKİRYANOV, Bayrzhan – Kazakistan Alma-atı DFKSA Rektörü.

DÜZENLEME KURULU ONURSAL BAŞKANI

Fatih Mehmet ERKOÇ, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Dr. Mehmet TÜRKMEN, Muş Alparslan Üniversitesi & Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU ONURSAL BAŞKANLARI

Prof. Dr. Sebahattin BALCI, Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü;

Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT, Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü;

Prof. Dr. Âlim YILDIZ, Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü;

Prof. Dr. Durmuş DEVECİ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörü.

DÜZENLEME KURULU

Cevdet KABAKÇI, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi KSİD Başkanı;(Ev Sahibi)

H. İbrahim ÖZDEMİR, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi KSİD; (Ev Sahibi)

Dr. Ali ABİŞEV, Turar Ryskulov Kazakh Economic Üniversity;

Dr. Alpaslan CEYLAN, Atatürk Üniversitesi, TGSDF Başkanı (Eski);

Dr. Anvarbek MOKEEV, Türkiye – Kırgızistan Manas Üniversitesi Rektör Yrd.;

Dr. Asılbek KULMİRZAYEV, Türkiye – Kırgızistan Manas Üniversitesi Rektör Vekili;

Dr. Bilal DEMİRHAN, Türkiye – Kırgızistan Manas Üniversitesi;

Dr. Bissenov K. ALDABERGENULİ, Kazakistan Kızılorda Üniversitesi Rektörü;

Dr. David CURBY, Michigan Ünivesitesi (USA);

Dr. Gülçin ANSEROVNA, Kızılorda Korkut Ata Devlet Üniversitesi;

Dr. Hüseyin ÖĞÜT, Türkiye – Kırgızistan Manas Üniversitesi Rektör Yrd.;

Dr. Hakan KAZANCI, Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanı;

Dr. Kanat CANUZAKOV, Sempozyum Genel Koordinatörü KTMÜ (Yurtdışı);

Dr. Lyudmila N. MAKAROVA, Novosibirsk Devlet Teknik Üniversitesi;

Dr. Mehmet GÜL, Sempozyum Genel Koordinatörü, Cumhuriyet Ünv. (Yurtiçi);

Dr. Mücahit FİŞNE, Sempozyum Genel Sekreteri, Cumhuriyet Ünv. (Yurtdışı)

Dr. Selahattin ÖĞÜLMÜŞ, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi;

Dr. Valeri P. KRASİLNİKOV, Altay Devlet Üniversitesi

BİLİM KURULU

Dr. Mehmet TURKMEN (Başkan)	TUR - KGZ
Dr. Abdullah DOĞAN	TUR
Dr. Abdullah Kursad AKBULUT	TUR
Dr. Ahmet SAHİN	TUR
Dr. Ahmet YÜKSEL	TUR
Dr. A. Raşid RESAD	**AFG**
Dr. Ali ABISEV	**KAZ**
Dr. Ali TEKİN	TUR
Dr. Akai KİNEYEV	**RUS/ Altay**
Dr. Akoyly ORAZKLYCHEV	**TKM**
Dr. Andrey V. ANOHİN	**RUS/ Tuva**
Dr. Aydogan SOYGUDEN	TUR
Dr. Atilla PULUR	TUR
Dr. Bilal DEMİRHAN	TUR
Dr. Bilal COBAN	TUR
Dr. Cengiz ARSLAN	TUR
Dr. Cıpara ABDIRAHMANOVA	**KGZ**
Dr. David Curby	**USA**
Dr. Erdal ZORBA	TUR
Dr. Erkan DEMIRKAN	TUR
Dr. Erkut TUTKUN	TUR
Dr. Faruk YAMANER	TUR
Dr. Fatih BEKTAS	TUR
Dr. Fikret SOYER	TUR
Dr. Gulcin ANSEROVNA	**KAZ**
Dr. H. Fatih KÜÇÜKİBİŞ	TUR
Dr. Huseyin KIRIMOGLU	TUR
Dr. Ibrahim Yıldıran	TUR
Dr. Ilhan TOKSOZ	TUR
Dr. Irina V. OKTYABRSKAYA	**RUS/ Hakas**
Dr. Kadir PEPE	TUR
Dr. Kanat CANUZAKOV	**KGZ**
Dr. Kürşat KARACABEY	TUR
Dr. Lyudmila N. MAKAROVA	**RUS/ Telengit**
Dr. M. Önder SEKEROGLU	TUR
Dr. Marat K. SARALAEV	**KGZ**
Dr. Marina A. TOKMAŞEVA	**RUS/ Teleut**
Dr. Maya PAHIMOVA	**AZE**
Dr. Mehmet Akif ZIYAGIL	TUR
Dr. Mehmet BAYANSALDUZ	TUR
Dr. Mehmet CEBI	TUR
Dr. Mehmet GUL	TUR

Dr. Mehmet GUNAY	TUR
Dr. Mehmet KILIC	TUR
Dr. Mıhtıbek TAGAEV	**KGZ**
Dr. Mustafa OZDAL	TUR
Dr. Muhsin HAZAR	TUR
Dr. Murat ELIOZ	TUR
Dr. Mucahit FISNE	TUR
Dr. Oktay ÖZGÜL	TUR
Dr. Olga R. KARANASTAS	**MDL**
Dr. Oljobai KARATAEV	**KGZ**
Dr. Osman IMAMOGLU	TUR
Dr. Ökkeş BİLAL	TUR
Dr. Özge D. Y. KESKIN	TUR
Dr. Özkan ISIK	TUR
Dr. Peter KIROV	**BUL**
Dr. Saitdin AZIZBAEV	**KGZ**
Dr. Sabahattin DEVECIOGLU	TUR
Dr. Salvatore CINCIMINO	**ITA**
Dr. Sebiha GOLUNUK	TUR
Dr. Sedef KURT	TUR
Dr. Sefer ASUROV	**AZE**
Dr. Seng-Young KIM	**KOR**
Dr. Serdar GERİ	**TUR-KGZ**
Dr. Serkan HAZAR	TUR
Dr. Seydi A. AGAOGLU	TUR
Dr. Sylvia BAKALOVA	**BUL**
Dr. Suat KARAKUCUK	TUR
Dr. Tamer KARADEMİR	TUR
Dr. Ünal TURKCAPAR	TUR
Dr. Tahmira SABRALIEVA	**KGZ**
Dr. Tadaaki HATTA	**JPN**
Dr. Toktobek T. IMANALIYEV	**KGZ**
Dr. Toktogazı TULEKEEV	**KGZ**
Dr. Tülin ATAN	TUR
Dr. Valeri P. KRASILNIKOV	**RUS/ Saka**
Dr. Vitali VASILIEV	**RUS/ Çuvaş**
Dr. Yalçın KAYA	TUR
Dr. Yalçın TASMEKTEPLIGIL	TUR
Dr. Yucel OCAK	TUR
Dr. Zekeriya ÖZTEMUR	TUR
Dr. Zühal YURTSIZOĞLU	TUR

SEMPOZYUM KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Prof. Dr. Kanat CANUZAKOV; Sempozyum Genel Koordinatörü (Yurtdışı)
Y. Doç. Dr. Mehmet GÜL; Sempozyum Genel Koordinatörü (Yurtiçi)

SEMPOZYUM KOORDİNATÖRLERİ

İbrahim ÖZDEMİR (Ev Sahibi)

Dr. H. Fatih KÜÇÜKİBİŞ

Drt. Levent CEYLAN

Öğr. Gör. Kürşat HAZAR;

Arş. Gör. Ayça GENÇ;

Arş. Gör. Fatih BİLİCİ;

Uzm. Furkan ŞAHİN;

Okt. Sedat OKUT;

SEMPOZYUM SEKRETERYASI

Doç. Dr.Ünal TÜRKÇAPAR; Sempozyum Genel Sekreteri (Yurtiçi)
Y. Doç. Dr. Mücahit FİŞNE; Sempozyum Genel Sekreteri (Yurtdışı)

SEMPOZYUM SEKRETERLERİ

Dr. Abdullah DOĞAN;

Dr. Özlem DEMİRTAŞ;

Arş. Gör. Ayça GENÇ;

Arş. Gör. Fatih BİLİCİ;

Öğr. Gör. Mahmut KARAKOLLUKÇU;

Uzm. Cebrail NERGİZ.

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU

Dr. Alparslan CEYLAN (TUR);
Dr. Abdullah Kursad AKBULUT (TUR)
Dr. Atilla PULUR (TUR);
Dr. Ali TEKİN (TUR);
Dr. Bilal ÇOBAN (TUR);
Dr. Bilal DEMİRHAN (KGZ – TUR);
Dr. Cengiz ARSLAN (TUR);
Dr. David CURBY (USA);
Dr. Erkan DEMİRKAN (TUR);
Dr. Eyup NACAR (TUR);
Dr. Faruk YAMANER (TUR);
Dr. Fatih KARAHÜSEYİNOĞLU (TUR);
Dr. Hüseyin KIRIMOĞLU (TUR);
Dr. Hüseyin ÖĞÜT (KGZ);
Dr. İbrahim YILDIRAN (TUR);
Dr. İlhan TOKSÖZ (TUR);
Dr. Kanat CANUZAKOV (KGZ);
Dr. M. Akif ZİYAGİL (TUR);
Dr. Marat K. SARALAEV (KGZ);
Dr. Mehmet ÇEBİ (TUR);
Dr. Mehmet TÜRKMEN (KGZ – TUR);
Dr. M. Önder ŞEKEROĞLU (TUR);
Dr. Nejla GÜNAY (TUR);
Dr. Oktay ÖZGÜL (TUR);
Dr.Öner KABASAKAL (TUR);
Dr. Mustafa AYYILDIZ (TUR);
Dr. Olga R. KARANASTAS (MDL);
Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (TUR);
Dr. Serdar GERİ (KGZ – TUR);
Dr. Sylvia BAKALOVA (BUL);
Dr. Toktobek İMANALİEV (KGZ);
Dr. Yalçın KAYA (TUR);

GELENEKSEL OKÇULUĞUN OLİMPİK (Modern) OKÇULUK İLE FARKLILIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Enver DÖŞYILMAZ **Yeliz ŞİRİN** **Metin KÖTÜĞ**
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Kahramanmaraş Sütçü İmamSchool of Physical Education and Sports

ÖZET

Bu çalışmada geniş bir literatür araştırmasına dayanarak geleneksel okçuluk ve olimpik okçuluk arasındaki kültürel ve yapısal olarak karşılaştırmalar yapılması amaçlanmıştır. Ok ve Okçuluk pek çok ulusun tarih sahnesine çıkışından itibaren rağbet ettikleri, avlanmanın yanı sıra bir harp sporu olarak önem verdikleri bir faaliyettir. Okçuluk, İslamiyet de önemsenmiş, Osmanlı Türklerinde çok büyük önem kazanmış, amaç ve uygulayışa yenilik ve genişlik kazandırmıştır.

Okçuluk Cumhuriyet döneminde de yaşatılan ve geliştirilen geleneksel Türk sporlarından biri haline gelmiştir. Günümüzde ise yüksek teknolojinin ürettiği malzemelere bağımlı, bilimsel metotlarla çalışan bir spor dalı haline gelmiştir. Geleneksel okçuluk, modern makaralı yaylar kullanılmadan yaya takılan nişangâhlar ve diğer ekipmanlar olmaksızın yapılan okçuluk; Modern (olimpik) okçuluk ise yayın atış hassasiyetini arttırmak amacıyla yaya monte edilen araç, gereç ve aksesuarlarla yapılan okçuluk olarak tanımlanmaktadır.

Bu nedenle bu araştırmanın amacı ata sporlarımızdan olan okçuluk sporunun tarihi, sportif, kültürel olarak benimsenmesi ve geleneksel okçuluk ve modern (olimpik) okçuluğun gelişimini ve farklılıklarının belirlenmesidir. Aynı zamanda bu çalışmanın medeniyetimizin bütün unsurlarından miras aldığımız değerleri yaşatmak, bu değerlerle kuşanmış, ruhen ve bedenen sağlıklı nesiller yetiştirilmesine sporu sosyolojik olarak gelenekselden modernize edilen süreçte literatüre teorik katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okçuluk, geleneksel okçuluk, olimpik okçuluk

EVALUATING THE DIFFERENCE BETWEEN TRADITIONAL ARCHERY AND OLYMPIC ARCHERY

ABSTRACT

The aim of this study, which has been based on a wide literature research, is comparing traditional and Olympic Archery regarding cultural and organizational aspects. Arrow and archery is an activity which many nations tend to use from the time that they appear in history and used it not only for hunting but also, as a war sports. Archery was also heeded by Islam, and was very important for Ottomans and developed in means of philosophy and practice. During Turkish Republic history, it also has been one of the traditional Turkish sports and been developed and practiced. Traditional archery is the one which no modern reel arcs, sights and any other equipment are used; while the modern one includes accessories, which help to increase the sensitivity of each shot. As a result of above, the aim of this study is to investigate the history of archery, identify how it was accepted by the society and development of modern and traditional archery, and the differences between each other. Besides that, this study will not only leverage the values inherited from all aspects of our civilization but

also will contribute growth of a both physically and mentally developed new generation covered with these values, and will contribute a theoretical insight to literature about modernizing sports in social aspect.

Key words: Archery, traditional archery, Olympic archery